

МАЛОДШЫ –
ЗНАЧЫЦЬ, ЛЮБІМЫ...

ФЕНАМЕН
5-ГАДОВАГА
КОЛІ

СТАР. 5

ТУТ
І ЦЯПЕР

СТАР. 6

600-700 USD
ЗА КВАДРАТ

ЯКІМ БУДЗЕ
ЖЫЛЛЁ
ВОСЕННЮ

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

6.05-12.05.2009 г.

ГЭТА СВЯТА ЗА СЛАЗАМІ НА ВАЧАХ

Мы так, пэўна, і не ўсвядомілі сапраўдны кошт і ўрокі Перамогі 1945-га года, не гаворачы пра іншыя Перамогі беларусаў.

АБ САМАПРЫНІЖЭННІ

Пачынаючы яшчэ дзесьці за паўтара тыдні да 9 мая тэлеэфір краіны перапаўняюць фільмы на ваенную тэматыку, вельмі часта савецкай вытворчасці, дзе фашысты паказваюцца выключна тупымі, злымі і вельмі баязлівымі, а воіны СА — разумнымі, добрымі і адчайна смелымі. Сустракаюцца цяпер і цікавыя, і праўдзівыя фільмы пра вайну, але іх так мала...

Усё роўна пры гэтым нічога не хоча ўспамінаць, напрыклад, горыч і вытокі разгрому Заходняга фронту, трагедыю Навагрудскага катла і г.д.

Чаму мы такім чынам самі прыніжаем вартасць і кошт нашых жа сапраўды вялікіх перамог?

Непасрэдна 9 мая такія стужкі, а таксама пафасныя дэманстрацыі ўрачыстага шэсця ветэранаў ВОВ, бясконцыя святочныя канцэрты запаўняюць амаль увесь эфірны дзень усіх без выключэння беларускіх тэлеканалаў. Падобная сітуацыя ў сетцы вясчання дзяржаўных радыёстанцый, на старонках дзяржгазет, вулічных бігбордах і г.д.

МОЖА, НЕ ТУДЫ ЎКЛАДВАЕМ?

Знаёмы ветэран гэтай вайны, 85-гадовы **Іван Пятровіч**, які закончыў свой баявы шлях пад Кракавам, шыра прызнаўся мне, што “ўжо на-

На лініі Сталіна часта ладзяць розныя баявыя дзеянні

дакучылі гэтыя фанфары. Няхай бы грошы, зэканомленыя на святкаванні, пайшлі на дарагія аперацыі цяжкахворым ветэранам”.

Напэўна, можна адшукаць

і іншыя адрасы, па якіх можна было б накіраваць неслабыя святкавальныя сумы (пэўна ж, не адзін мільён долараў).

6 мая **Таццяна Бумажкова**, дачка знакамітага

партызанскага камбрыга Макара Бумажкова, накіравала адкрытае пісьмо Аляксандру Лукашэнку. У ім яна абураецца дзеяннямі мясцовай вертыкалі Капыля, якая фактычна згнала дом, у якім доўгі час жыве адзін з кіраўнікоў партызанскага руху Беларусі. Самае дзіўнае, што дарагі рамонт гэтага дома дачка двойчы (!!!) рабіла за свой кошт. Мясцовым уладам трэба было толькі знешне прывесці будынак у прыстойны стан і ўстанавіць мемарыяльную шыльду. Але ўрэшце рэшт дом без догляду тых, хто ўзяўся давесці пачаць справу да канца, быў літаральна дабіты і разрабаваны. Звароты ва ўсемагчымыя інстанцыі, у тым ліку і ў пракуратуру, нічога не далі. Бумажкову саму пачалі абвінавачваць у “неналежным доглядзе дома”...

Дачку давялі да адчаю і фактычна прымусілі ў жорсткай форме звярнуцца прама да кіраўніка дзяржавы. Вось што яна піша ў сваім лісце: “Ваша капільская “вертыкаль”, надзейна прыкрытая вышэйшай “вертыкаллю”, без страху гнаць дом партызанскага камбрыга і здэкваецца з яго памяці. Затое ў патрэбныя даты яны пранікліва заклікаюць да той жа “памяці”, “павагі”, “клопату”. Цынзму яны навучыліся ў Вас, спадар Прэзідэнт”.

Заканчэнне на стар.3

ЦІ МОЖА “УСХОДНЯЕ ПАРТНЁРСТВА” ПРЫНЕСЦІ КАРЫСЦЬ БЕЛАРУСІ?

7—8 мая ў Празе пройдзе саміт Еўрапейскага Саюза, прысвечаны рэалізацыі праграмы “Усходняе партнёрства”. У гэтую праграму запрошана і Беларусь.

ВІКТАР КАРНІЕНКА, НАМЕСНІК СТАРШЫНІ “РУХУ ЗА СВАБОДУ”:
“НЕ ФАКТ, ШТО ЗМЭНЫ БУДУЦЬ, АЛЕ ШАНЦ ВЫКАРЫС-
ТОЎВАЦЬ ТРЭБА”.

— Можна, бо “Усходняе партнёрства” — шматгаліновая праграма. Напрыклад, давайце ўявім, што будзе спрощаны візавы рэжым. Гэта карысць Беларусі? Карысць. І не толькі візы. Энергетычная бяспека. Праграма, якая тычыцца дэмакратызацыі краіны, можа ажыццяўляцца ў рамках “Усходняга партнёрства”. Не факт, што ўсё гэта адбудзецца, аднак шанц трэба выкарыстаць.

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, АНАЛІТЫК:
“ВЫНІК ЗАЛЕЖЫЦЬ АД АКТЫЎНАСЦІ ГРАМАДЗЯНСКОЙ СУПОЛЬНАСЦІ”.

— Сённяшняму кіраўніцтву Беларусі “Усходняе партнёрства”, на першы погляд, не дае аніякіх пераваг. У яго ёсць толькі спадзяванні на пэўнае паляпшэнне адносін. Нейкія запушчаны працэсы па абмеркаванні розных эканамічных пытанняў у будучыні можа прывесці да паляпшэння інвестыцыйнага клімату, і ў Беларусь прыйдуць заходнія капіталы. Вось гэта адзіная спадзяванка, якая вымушае рэжым ісці ва “Усходняе партнёрства”. Што ж тычыцца грамадзянскай супольнасці і ўвогуле дэмакратычна скіраваных беларусаў, то трэба падыходзіць да гэтага іншым чынам. Нашы спадзяванні звязаны з тым, што сяброўства ва “Усходнім партнёрстве” будзе садзейнічаць дэмакратызацыі Беларусі, і што гэты ўдзел узмоцніць грамадзянскую супольнасць. Незалежна ад дзеянняў рэжыму. Не трэба спадзявацца, што Беларусь атрымае нешта сама па сабе, таму што пры гэтым рэжыме Беларусь мала што можа змяніць — як ва ўнутранай палітыцы, так і ў эканамічным развіцці. Але грамадзянская супольнасць атрымлівае новыя магчымасці і нават зможа ўплываць на беларускія ўлады праз еўрапейскую палітыку.

УЛАДЗІМІР СТАРАВОЙТАЎ, ПРАГРАМІСТ:
“ПАЧЫНАЕЦЦА НОВАЯ ГУЛЬНЯ “ГРОШЫ Ў АБМЕН НА АБЯЦАНКІ”.

— “Усходняе партнёрства” — апошняя надзея легітымізаваць гэты рэжым. Але калі рэжым выканае ўсе патрабаванні партнёрства, ён проста перастане быць тым, чым ёсць. І ў гэты момант я не веру. А гуляць ва “Усходняе партнёрства” яму будзе цікава. Гэта стала заменай гульні з Расіяй “Нафта ў абмен на пацалункі”. Але яна, здаецца, закончылася. Цяпер жа будзе гульня “Грошы ў абмен на абяцанкі-цацанкі”. Калі яна прынясе столькі бабла, колькі прынесла гульня “Нафта ў абмен на пацалункі”, дык чаму ў яе не пагуляць? Гэта добры бізнес, і я яго падтрымліваю. Можна, нешта і простаму люду перападзе з тых абяцанак.

АНДРЭЙ САННІКАЎ, МІЖНАРОДНЫ КААРДЫНАТАР ХАРТЫ’97:
“КАРЫСЦІ НЕ БУДЗЕ, БО ГРАМАДЗЯНСКАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ ТОЛЬКІ ПАЗБАЎЛЯЕЦЦА МАГЧЫМАСЦЯЎ”.

— Я лічу, што не, бо тыя пытанні, якія хвалююць простых беларусаў, і пытанні, важныя для краіны, пры сённяшнім рэжыме вырашацца не будуць. Праблему віз для грамадзян можна вы-

Што нам чарговы віток інтэграцыі з Еўропай рыхтуе?

рашыць і без “Усходняга партнёрства”. А тое, што карысна для краіны, напрыклад, рэжым свабоднага гандлю, пры цяперашнім рэжыме і цяперашніх адносінах з Расіяй, пры накіраванасці на расійскі рынак не ажыццявіцца.

“Усходняе партнёрства” можа прынесці карысць, але ў тым выпадку, калі адбудуцца істотныя змены ў самой Беларусі. Тыя магчымасці, якія грамадзянская супольнасць павінна мець, наадварт зараз знікаюць, бо ўвага ўдзяляецца менавіта супрацоўніцтву з рэжымам, і праз рэжым Беларусь уцягваецца ва “Усходняе партнёрства”. Што я лічу памылкай.

АЛЯКСАНДР КЛАСКОЎСкі, АНАЛІТЫК:
“УСХОДНЯМУ ПАРТНЁРСТВУ НЯМА АЛЬТЭРНАТЫВЫ”.

— Безумоўна, можа прынесці. Тут пытанне хутчэй пра ступень карысці і эфектыўнасці згаданай праграмы. Часта кажуць, што гэта ўмацоўвае рэжым. Аднак тут трэба выразна ўяўляць, дзе заканчваецца рэжым і дзе пачынаецца Беларусь. Калі ў краіну пойдучы інвестыцыі, калі будзе мадэрнізавацца вытворчасць, калі будуць, хай непазбавіўна, са скрыпам, але праводзіцца рэформы ў эканоміцы, стварацца працоўныя месцы, калі беларусы пачнуць ездзіць у Еўропу і на свае вочы бачыць, што гэта такое, я лічу, што гэта ўсё будзе працаваць на карысць і на еўрапейскую перспектыву Беларусі. Таксама важна ўяўляць, якая магла быць альтэрнатыва. Напрыклад, уявіце, што Еўропа сапраўды пачула палыміяныя заклікі некаторых апазіцыянераў і зноў узняла глухую сцяну, санкцыі і гэтак далей. Рэжым усё роўна будзе ратавацца. Ён у такім выпадку будзе кавалкамі здаваць Беларусь Маскве. Дык вось, мне здаецца, сама альтэрнатыва паказвае, што “Усходняе партнёрства”, хай сабе ў нейкім рэдукаваным варыянце, мае карысць. Захаваць сённяшні стан рэжыму будзе цяжка, бо сам еўрапейскі трэнд будзе змушаць да пэўных рэформ. Яшчэ адзін момант я хацеў бы адзначыць. Варыянты тут залежаць і ад ступені актыўнасці грамадзянскай супольнасці, ад таго, наколькі яна перабудуецца, наколькі магчымасці скарыстаюць апаненты рэжыму. Таму што клеймаваць Еўропу — “зрадзіла, не здрадзіла” — у любым выпадку непрадуктыўна. Трэба шукаць магчымасці. Ужо само змяншэнне ступені брутальнасці стварае нейкія магчымасці. Хай сабе кволая, але і гарбачоўская перабудова пачыналася з вельмі кволых тэндэнцый. Так што, безумоўна, гэтая ініцыятыва карысная, прагрэсіўная. А ступень яе наўпаднення залежыць у тым ліку і ад грамадзянскай супольнасці Беларусі.

ГЭТА СВЯТА ЗА СЛАЗАМІ НА ВАЧАХ

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

І далей: “У Беларусі доўгія гады вядзецца псіхалагічная вайна супраць уласнага насельніцтва (у традыцыях Савецкага Саюза) з тым жа галоўным складнікам — дэзінфармацыяй. У першую чаргу гэта датычыць гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, дзе непарушнасць савецкай міфалогіі, відавочна, уяўляецца Вашаму атакэнню гарантам поспеху ў апрацоўцы масавай свядомасці людзей”.

РЭДУКАВАНАЯ ГІСТОРЫЯ

Мы спецыяльна даём такую доўгую цытату з ліста даведзенай да адчаю і распачы немаладой жанчыны, каб нас не абвінавачалі “в попытке очередного очернения великого подвига советского народа во время Великой Отечественной войны”, а таксама тых, хто гэты падзвіг з зайздроснай упартасцю і рэгулярнасцю — 22 чэрвеня, 9 мая, 3 ліпеня — апантана спрабуе “ўбіць” у масавую свядомасць беларусаў у звыклай манеры.

Грубавата, аднабока, нуднавата.

А які ж вынік гэтай ідэалагічна-прапагандысцкай дзейнасці, на якую ідуць, як сказана вышэй, больш чым сур’ёзныя выдаткі з народнай кішэні? Параўнальна “свежае” нацыянальнае апытанне Незалежнага інстытута сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД) сведчыць, што роўна траціна (!!!) беларусаў не ведае, што 3 ліпеня іх Радзіма была вызвалена ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Вядомы гісторык **Ігар Кузняцоў** запэўніў карэспандэнта **нашага выдання**, што “90 адсоткаў беларускай моладзі ваенная тэматыка не цікавіць увогуле”: “Маладыя ж больш востра адчуваюць фальш. Тое, што падаецца ў Беларусі цяпер на масавую аўдыторыю датычна падзей Другой сусветнай вайны, не вытрымлівае ніякай крытыкі. Занадта шмат недакладнасцей”.

Другі знакамiты гісторык **Уладзімір Арлоў** падтрымлівае пазіцыю калегі: “Нашу

Нашы ветэраны вайны **Марат Ягораў** (злева), **Генадзь Ёдзілаў** (справа) прымірыліся з нямецкім ветэранам **Лотхарам Бартам** (у цэнтры)

гісторыю ўлада спрабуе скараціць, рэдукаваць да падзей 1941-1945 гадоў. І чамусьці яна не хоча аб’явіць шырокай грамадскасці, што Другая сусветная вайна для беларусаў пачалася не 22 чэрвеня 1941 года, а 1 верасня 1939-га, калі Савецкая Армія распачала свой “вызвалальны паход” на Запад. Так, у выніку гэтага паходу ўсходнія і заходнія беларусы аб’ядналіся, але колькі з іх апасля адправілася ў Сібір, было расстраляна і г.д. Да таго ж Беларусь, пэўна, адзіная краіна-пераможца ў той вайне, з якой павялі сабе так нахабна і цынічна. Усім пераможцам зямель дабаўлялі, а адбіралі толькі ў нас — Віленшчыну з Вільняй, Усходнюю Беласточчыну з Беластокам...

Чаму аб гэтым цяпер саромеюцца гаварыць нашы вярхі?

Чаму натуральна хлусяць, сцвярджаючы, што Другая сусветная вайна была самай стратнай для беларусаў за ўвесь час іх існавання, а не вайна 1654-1667 гадоў, калі маскавіты знішчылі палову тагачасных беларусаў?

Чаму не гавораць аб тым, што калабарацыяністаў на беларускіх землях налічвалася амаль столькі ж, колькі партызан і байцоў падполля? Шануючы памяць герояў барацьбы з фашызмам, трэба асэнсаваць ролю і тых людзей, якія не захацелі станавіцца пад бальшавісцкія сцягі. Другая сусветная вайна на нашай зямлі набывала характар грамадзянскай.

А чаму мы дагэтуль маўчым, што не толькі немцы, але і партызаны калі-некалі спалывалі

цэлыя вёскі з усімі жыхарамі?”

ПРАВІЛЬНЫЯ І НЯПРАВІЛЬНЫЯ ВЕТЭРАНЫ

Ёсць і яшчэ “нязручная” праўда, якая датычыць дзеянняў беларусаў, што ваявалі з фашызмам у складзе войскаў саюзнікаў. Іх і сёння лічаць ледзь не здраднікамі і злачынцамі. Кнігу вядомага пісьменніка Кастуся Акулы, які ваяваў у складзе 6-га Брытанскага корпуса падчас Другой сусветнай вайны і меў баявыя ўзнагароды, яшчэ колькі гадоў таму назвалі “кнігай здрадніка”. Не здраднікі ў нас толькі “правільныя” салдаты і афіцэры тых ужо далёкіх падзей...

Праўда, і да іх стаўленне ў нашай краіне не зусім адназначнае. Асабліва да тых, хто адносіцца да так званага разраду “без вестак прапаўшыя”. Нават паводле афіцыйнай інфармацыі ўпраўлення ўвечавання памяці Міністэрства абароны, у беларускай зямлі ляжаць рэшткі каля мільёна былых ваенных, якія загінулі падчас баявых дзеянняў Першай і Другой сусветных войнаў. Чаму мы фактычна забыліся пра іх, штогод ледзь не месяцамі б’ючы ў надакучлівыя літаўры “беспрэмернага героізма і мужества солдат і афіцэраў Вялікай Отчэстvenной”?

Гераізма і мужнасці сапраўды хапала, але, можа, надышоў час проста аддаць належную даніну памяці таму, хто недалгеджаны і забыты дзесяцігоддзямі ляжыць у беларускай зямлі?

Ігар Кузняцоў сцвярджае, што напрыканцы 50-х мінулага

стагоддзя палкавыя і дывізіённыя могілкі аб’ядналі ў брацкія пахаванні, каб не так моцна кідаўся ў вочы маштаб нашых страт у Вялікай Айчыннай вайне: “Пасля гэтай “рэформы” ў палях засталіся ляжаць косці дзесяткаў, а мо і соцень тысяч непахаваных салдат, якія загінулі ў пераважнай большасці ў 1941-1945 гадах. Прычым гэтыя могілкі нічым і ніяк не абазначаны”.

Затое ў нас любяць ледзь не з пенай на губах клеймаваць амаль усіх суседзяў, якія “здроздзілі вялікай памяці вялікай вайны”. Тут трапляюць пад выкрывальніцкі імпэт і літоўцы з латышамі, і эстонцы з палякамі, а апошнім часам нават і ўкраінцы.

БЕЛАРУСЫ СТАЛІ СМЕЛЫМІ ТОЛЬКІ 65 ГАДОЎ НАЗАД?

Уладзімір Арлоў раскажаў, як здзівіўся вядомы ўкраінскі пісьменнік Аляксандр Ірванец, калі патрапіў да яго ў госці ў Мінск на травеньскія святы: “Мой калега быў натуральна шакіраваны гарэлачнымі пляшкамі ў выглядзе гранат і кулямётаў, смятанай, на якой пісаліся віншаванні са святам, прамоўшэннам нядаўна адкрытай лініі Сталіна. А гісторыкі з усіх краін СНД здзіўляюцца таму, што толькі ў нашай краіне знаходзяцца два помнікі савецкаму тырану. У гэтых краінах хоць бы спрабуюць РЭАЛЬНА асэнсаваць падзеі той вайны. У нас жа і спроб такіх не вядзецца”.

Цалкам зразумелае жаданне краіны развівацца ваенна-патрыятычнае выхаванне моладзі на прыкладзе дастойных паводзін больш сталага пакалення, якое са зброяй у руках абараняла гонар і годнасць роднай краіны. Але чаму не пачаць гэтае выхаванне з вялікіх перамог нашых землякоў у Грунвальдскай бітве, на полі пад Оршай?

Дарэчы, гетмана Канстанціна Астрожскага ў свой час называлі беларускім Ганібалам.

Няўжо беларускі патрыятызм нарадзіўся толькі 65 гадоў назад? Кім жа мы тады былі амаль дзесяць стагоддзяў?

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ.

АД БЕРЛУСКОНІ СЫШЛА ЖОНКА...

Пасля сустрэчы з Лукашэнкам. Натуральна, гэта супадзенне. Аднак сімвалічнае. Шчасця Лукашэнка сваім сябрам дакладна не прыносіць.

Вячэра Берлусконі з Лукашэнкам доўжылася, паводле даных афіцыйных крыніц, больш за тры гадзіны. Відэавочна, італьянскаму і беларускаму кіраўнікам было аб чым паразмаўляць. І Берлусконі, і Лукашэнка робяць эпатанжныя крокі, што тычыцца асабістага жыцця. "Апошні дыктатар Еўропы" аж да Папы Рымскага заявіўся з пазашлюбным дзіцем (такіх фокусаў не дазвалялі сабе нават сярэднявечны манархі). Італьянскі прэм'ер пры жывой жонцы круціць раманы з мадэлькамі, прычым інфармацыя пра яго любоўныя авантуры рэгулярна трапляе на старонкі прэсы.

Жонка Берлусконі ўсе гэтыя крыўды цярпела амаль 30 гадоў, а днямі не вытрымала і заявіла, што скасоўвае шлюб. Цікава, што адбылося гэта якраз пасля сустрэчы італьянскага кіраўніка з Лукашэнкам.

Па выніках той вячэры Берлусконі заявіў, што Беларусь саспела для пачатку рэформ. "Я адчуў у заявах Лукашэнкі амбіцыі і імкненне вярнуцца да еўрапейскіх дысусветных каштоўнасцяў, каб вывесці краіну з ізаляцыі", — адзначыў італьянскі прэм'ер.

Паводле Лукашэнкі, Берлусконі выказаў жаданне пабачыць яго ў Празе на саміце "Усходняга партнёрства".

Сесія абласнога Савета дэпутатаў зацвердзіла новыя стаўкі адзінага падатку для індывідуальных прадпрымальнікаў. Да гэтага пытання дэпутатам давялося падыходзіць двойчы, піша regionby.org.

Першым разам дзеянне непапулярнага рашэння аб павелічэнні ставак уладам прыйшлося прыпыніць пасля таго, як 27 сакавіка магилёўскія прадпрымальнікі выйшлі на плошчу Леніна і паспрабавалі давесці да кіраўніцтва, што павышэнне падаткаў не адпавядае рэаліям сённяшняга дня.

Таму дэпутаты мусілі сабрацца на пазачарговую сесію

А з італьянскага прэм'ера як з гуся вада...

Наколькі дакладна беларускі кіраўнік рэтрансляваў італьянскага калегу, застаецца пад пытаннем. Сам Берлусконі публічна такіх заяў не рабіў, а шмат хто з еўрапейскіх палітыкаў адкрыта гаворыць пра непажаданасць візіту Лукашэнкі на саміт Еўрасаюза. Чэшскі прэм'ер Вацлав Клаус нават заявіў, што не будзе вітацца з беларускім дыктатарам пры сустрэчы.

Афіцыйна Мінск трымае гамлетаўскую паўзу, да апошняга не называючы імя кіраўніка беларускай дэлегацыі, якая выправіцца ў Прагу. Не выключана, што еўрапей-

цаў чакае "прыемны" сюрпрыз, і на саміт заявіцца-такі Лукашэнка. Разам з Колемам.

Тым часам паралельна заляцанням з Захадам беларускія ўлады мацуюць сяброўства з Усходам. І цяпер гутарка не пра Расію, а пра яшчэ больш азіяцкую краіну — на мінулым тыдні Мінск наведаў кіраўнік судовай улады Ірана аятала Махмуд Шахрудзі. З беларускімі чыноўнікамі ён абмяркоўваў узаемадзеянне ў прававой галіне... Хвіліначку: у Іране дагэтуль практыкуецца публічнае пакаранне смерцю і яшчэ шэраг цікавых метадаў

"перавыхавання злачынцаў" на шталт біцця камянямі няверных жонак. Што з гэтага "арсенала" збіраецца пераняць беларуская прававая сістэма?

Аятала таксама заклікаў Беларусь надаць новае значэнне тэрмінам "правы чалавека", "свабода слова", "тэрарызм" і г.д. Навошта? Каб пазбавіць "гегеманістычныя краіны" магчымасці "злужываць" згаданымі тэрмінамі і праз іх "дыктаваць іншым народам сваю волю і інтарэсы". Уяўляю сабе "правы чалавека па-іранску"...

Гэта ўжо нават не шматвектарная палітыка, а нешта падобнае на шызафрэнію. Знешнепалітычная лінія кіраўніцтва Беларусі віляе так, што назіральнікі ледзь паспяваюць сачыць за ходам падзей. Гэта не сяброўства з усімі, а суцэльная разводка. Кожнаму патэнцыяльнаму партнёру беларускае кіраўніцтва кажа тое, што ён жадае пачуць. Праўда, гэта толькі словы, за якімі вельмі рэдка стаяць канкрэтныя справы.

Але, як і ў выпадку з жонкай Берлусконі, такая мудрагелістая тактыка непазбежна вядзе да краху. Можна падманваць некага ўвесь час, можна падманваць усіх нейкі час, але нельга падманваць усіх заўсёды. А менавіта гэта імкнучыся рабіць беларускія ўлады.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ.

ДАМАГЛІСЯ...

і ўлічыць, як запісана ў рашэнні, пагаршэнне ўмоў гаспадарання, зніжэнне рэальных заробкаў і пакупніцкай здольнасці, што з'явілася наступствам сусветнага фінансавага крызісу.

Цяпер адзіны падатак для прадпрымальнікаў Магілёўшчыны знаходзіцца на сярэднянерэспубліканскім узроўні. Некаторыя стаўкі дэпутаты пакінулі ранейшымі, а павелічэнне іншых у параўнанні з мінулымі годам складала ад 1 да 5 еўра ў залежнасці ад відаў

дзейнасці.

Старшыня Магілёўскага аблвыканкама Пётр Руднік лічыць, што ў такіх варунках, калі абласная ўлада ідзе на сустрэчу прадпрымальнікам, трэба і прыватнікам узяць на сябе пэўныя абавязальствы, каб паступленні ў бюджэт ад прыватнага сектара раслі за кошт павелічэння не ставак, а аб'ёмаў вытворчасці. Ад прадпрымальнікаў чакаюць заснавання новых вытворчасцей і стварэння працоўных месцаў.

Праўда, уступкі абласной улады будуць актуальныя ўсяго толькі некалькі месяцаў. Чакаецца, што падатковыя зносіны з прыватным бізнесам з другога паўгоддзя гэтага года будуць адрэгуляваны ўказам Аляксандра Лукашэнкі.

Паводле апошніх даных, у Магілёўскай вобласці цяпер налічваецца больш за 23 тысячы індывідуальных прадпрымальнікаў, а колькасць юрыдычных асоб перавысіла 6 тысяч. Доля паступленняў у бюджэт ад прыватнікаў штогод павялічваецца на 2-4 працэнты, і за мінулы год па рэгіёне яна складала 23,5 працэнта.

СЦЯПАН РОГАНЬ.

МАЛОДШЫ — ЗНАЧЫЦЬ, ЛЮБІМЫ...

Алег Бакулін ужо шмат гадоў узначальвае грамадскае аб'яднанне "Абарона правоў бацькоў і дзяцей". Здавалася б, ён заўсёды павінен быць на баку мужчын, якія па розных прычынах выходзяць дзяцей адны. Аднак Бакуліну не падабаецца Аляксандр Лукашэнка ў вобразе адзінокага бацькі.

"Даволі частае з'яўленне прэзідэнта на публіцы са сваім пяцігадовым сынам патыхае нейкай паказухай, — выказвае сваю прыватную думку Алег Бакулін. — Дзеці павінны мець зносіны са сваімі аднагодкамі, а не толькі з целахоўнікамі і нянькамі. У любога дзіцяці павінна быць нармальнае дзяцінства, а не афіцыйныя паездкі ў Ватыкан, Арменію альбо яшчэ куды.

Ці прыняў бы я кіраўніка дзяржавы ў арганізацыю, якой кірую? Думаю, так. Але спачатку я б задаў яму некаторыя пытанні. І не толькі пра

На сустрэчу з Папай Рымскім А.Лукашэнка ўзяў Колю

прыватнае жыццё (хаця пра прыватнае жыццё кіраўніка дзяржавы гавораць нямаля).

Мы шмат разоў звярталіся да ўлад з просьбай зацвердзіць свята "Дзень

бацькі", пісалі пра парушэнні правоў інвалідаў і сірот. Але ў адказ нам прыходзілі толькі фармальныя адпіскі. А мы пра гэта пішам з 1995 года..."

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ

Ці акружаў А.Лукашэнка сваіх старэйшых сыноў Віктара і Дзмітрыя такой увагай і любоўю, як цяпер пяцігадовага Міколку?

На гэтае пытанне выданне "Тут і цяпер" папрасіла адказаць лідэра Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Анатоля Лябедзьку**.

— Я чатыры гады сядзеў побач з Лукашэнкам у Авальнай зале, — *узгадвае Анатоль Уладзіміравіч*. — Сябрамі ці прыяцелямі з ім мы ніколі не былі, але ўвесь гэты час я мог па-суседску назіраць за Аляксандрам Рыгоравічам. Магу сказаць, што нават падчас прэзідэнцкай кампаніі 1994 года я (і думаю, не толькі я) не ведаў, якая сям'я ў Лукашэнка, ёсць у яго дзеці ці няма, кога ён роду-паходжання. Такой інфармацыі не было і ў прэсе. Гэта зараз палітыкаў спрабуюць высвечваць праз грамадскі рэнтген, бо ў тых, хто займаецца палітыкай, не павінна быць нейкіх закрытых сфер жыцця. А тады, на жаль, пераважная большасць людзей (нават дэпутаты) проста не ўяўляла, што за душой у кандыдата ў прэзідэнты Аляксандра Лукашэнка, які ён чалавек у сям'і. І, канешне, падчас работы ў Вярхоўным Савеце я ні разу не бачыў, каб Аляксандр Рыгоравіч прыязджаў у Мінск са сваімі сынамі Віцём ці Дзімам, веў іх за ручку і паказваў сталіцу Беларусі — усё ж такі яны жылі на перыферыі. Такого не было. Хаця мы калі-некалі разам і ў футбол гулялі, і я заязджаў у гатэль "Кастрычніцкая", дзе тады жылі дэпутаты. І там таксама за чатыры гады я ні разу не бачыў побач з ім ні жонкі, ні дзяцей. І не чуў ад дэпутатаў-калег, каб нехта казаў пра ягоную жонку ці дзяцей.

— А чаму цяпер, на Вашу думку, малодшы сын Лукашэнка аказаўся ў вялікай палітыцы?

— Мажліва, гэта рэкамендацыі піяршчыкаў: трэба, каб такога суровага, быццам высечанага з каменнай глыбы Аляксандра Рыгоравіча нех-

та мякка адцяняў, выклікаў усмешку, станоўчыя эмоцыі. І лепш за ўсё з гэтай роллю спраўляюцца дзеці такога ўзросту, як сын Лукашэнка. Яны выклікаюць толькі пазітыўныя эмоцыі. І Лукашэнка, відаць, пагадзіўся на такі эксперымент, каб адцяніць некаторыя адмоўныя бакі свайго іміджу. Як гэта атрымаецца, можна ацэньваць па-рознаму. Часам выглядае нават гратэска...

— А чаму тыя ж піяршчыкі не паралілі прэзідэнта Беларусі вывесці ў свет жонку? Гэта таксама дадало б пазітыву яго іміджу...

— Калі Лукашэнка толькі стаў прэзідэнтам, у мяне было некалькі разоў з ім на гэтую тэму. Я спрабаваў гаварыць, што гэта вельмі моцны складнік, што жонка якраз атаясамлівае сабой сям'ю, што яна павінна з'яўляцца на публіцы побач з ім. Тым больш што ў мяне тады складвалася ўражанне, што Галіна Радзівонаўна вельмі сціплы чалавек. Падчас адной з паездкаў на Поўдзень я назіраў, як яна абсалютна непрыкметна сябе паводзіла. Але ён тады пра гэта і слухаць не хацеў. Мне здавалася, што ён крыху саромеўся сваёй жонкі. Казаў, што сям'я будзе перашкаджаць яму ў працы.

— А чаму, на Вашу думку, маці Колі Лукашэнка не бачна на публіцы? У інтэрв'ю адной з расійскіх газет Лукашэнка шчыра прызнаўся, што маці Міколка — урач.

— Наколькі я разумею, у Лукашэнка ёсць аформленыя адносіны з Галінай Радзівонаўнай. У іх зарэгістраваны шлюб. Ненармальна мець шлюб з адной жанчынай, а з'яўляцца на публіцы з іншай.

— А чаму б не скасаваць шлюб, калі каханне скончылася? Ну, ці мала што можа адбыцца? Усе ж жывыя людзі!

— Думаю, развод трэба было афармляць раней, каб гэта выглядала нештучна. А зараз гэта будзе падробкай пад сітуацыю.

ЭКСПЕРТЫЗА

ЯК ЦАРКВА СТАВІЦЦА ДА ПАЗАШЛЮБНЫХ ДЗЯЦЕЙ?

Прадстаўнікі прыватнай і каталіцкай царквы, да якіх звярнуўся карэспандэнт "Тут і цяпер", казалі, што Бог любіць і шануе ўсіх дзетак без выключэння: "З даўніх часоў дзеці лічыліся Божым благаслаўленнем, а бяздзетнасць — праклёнам".

А вось на тэму пазашлюбнага дзіцяці ў кіраўніка дзяржавы святары размаўляць катэгорычна адмовіліся.

Між тым пасля сустрэчы А.Лукашэнка з Патрыярхам Маскоўскім і Усяе Русі Кірылам у народзе сталі казаць пра тое, што кіраўнік Рускай Праваслаўнай царквы быццам бы зрабіў заўвагу Аляксандру Рыгоравічу наконт таго, што нельга ў яго высокім статусе з'яўляцца на публіцы з незаконна народжаным сынам...

ЦІКАВЫ ФАКТ

У дэкларацыі аб даходах і маёмасці, якую запаўняў А.Лукашэнка напярэдадні апошніх прэзідэнцкіх выбараў, імя Колі Лукашэнка наогул не ўзгадваецца. Хаця ў згаданай паперы былі пералічаны нават дзве ўнучкі і ўнук кіраўніка дзяржавы, якія "не мелі даходаў за 2005 год і не валодаюць уласнасцю".

Упершыню на публіцы А.Лукашэнка з Міколкам з'явіўся ў мінулым годзе — ён узяў дзіця з сабою на суботнік у спарткомплекс "Мінск-Арэна".

Некаторыя аналітыкі выказвалі думкі аб тым, што пазашлюбны сын прэзідэнта насіў прозвішча сваёй маці — **Ірыны Абельскай**. Якое прозвішча зараз мае пяцігадовы Мікалай, дакладна невядома. Не выключана, што Аляксандр Рыгоравіч мог даць яму сваё прозвішча і ўсынавіць яго.

ІВАН ЦЮРЫН, спецыяльна
для svabodaby.net.

600-700 USD ЗА КВАДРАТ

Да восені кошт жылля ў абласных цэнтрах можа патаннець да 600-700 долараў за квадратны метр

Нагадаю, што яшчэ напрыканцы мінулага года на другасным рынку жыллёвай нерухомасці сталіцы кватэры паціху таннелі, але трымаліся ў высокіх цэнавых межах: квадратны метр жылля каштаваў каля 1700-1800 долараў. У пачатку года цэны на другаснае жыллё абваліліся, і сёння рэальны кошт квадратнага метра складае не больш за 1300-1400 долараў.

ХТО ТУТ ЛЕПШЫ ЛЬГОТНИК?

Менавіта масавае развіццё сектара долевага будаўніцтва розных форм уласнасці паспрыяла актывізацыі канкурэнцыі сярод будтрэстаў у барацьбе за грашовыя наакупленні бескватэрных жыхароў Мінска. У выніку многія будаўнічыя арганізацыі пачалі запрашаць дольнікаў будаваць жыллё, дзе квадратны метр каштаваў 1300, а то і 1100-1150 долараў. Вядома, што за такі кошт будучым гаспадарам жылля прапаноўваліся стандартныя кватэры ў звычайных буйнапанельных дамах. Стаўка рабілася на сярэдні клас, у якога ёсць нейкія грашовыя наакупленні, але няма сапраўды высокіх даходаў. Развіццё фінансавага крызісу ў нашай краіне паказала інвестыцыйным жыллёва-будаўнічым кампаніям, што жыхары сталіцы не маюць магчымасці будаваць адносна таннае камерцыйнае жыллё з выкарыстаннем дарагіх крэдытаў — ад 23 да 26 працэнтаў гадавых.

Каб сапраўды ажывіць долевае будаўніцтва ў галоўным мегаполісе краіны, сталічная мэрыя распрацавала адпаведную пастанову № 101, згодна з якой усе жыхары Мінска, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў і заключаюць дамову з будтрэстам аб уздзе ў долевым будаўніцтве, могуць атрымаць ільготны тэрмін на 20 гадоў пад 5 працэнтаў гадавых. Дадзеная пастанова дазваляла на аднолькавых умовах атрымліваць ільготныя крэдыты тым, хто на працягу 10-20 гадоў стаў у жыллёвай чарзе, а таксама новым чаргавікам, якія запісаліся туды "толькі ўчора". Зразумела, што "свежыя" чаргавікі з грашыма

хуценька пачалі заключаць дагаворы долевага будаўніцтва і рыхтаваць дакументы на атрыманне льготных крэдытаў. Аднак на справе аказалася не ўсё так проста.

Як паведаміў журналісту выдання **галоўны спецыяліст упраўлення жыллёвага будаўніцтва Мінбудаархітэктуры**, згаданая пастанова Мінгарвыканкама не зусім адпавядае прынцыпам прадастаўлення льготных крэдытаў, што прапісаны ва ўказе кіраўніка дзяржавы пад нумарам 185. На сённяшні дзень у Мінску без уліку тэрмінаў знаходжання ў жыллёвай чарзе ні аднаму дольніку не быў выданы льготны крэдыт.

Цяпер у сталіцы на ўліку асоб, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, знаходзіцца больш за 247 тысяч сем'яў і грамадзян.

Ва ўпраўленні жыллёвага будаўніцтва Мінбудаархітэктуры адзначылі, што па логіцы прэзідэнцкага ўказа № 185 долевае будаўніцтва сумесна з ільготным крэдытам спачатку неабходна было прапанаваць "больш старэйшым" чаргавікам. А вось калі б яны ўсе адмовіліся ад такога даражэйшага будаўніцтва, тады лічылася б справядлівым прапанаваць гэты механізм і астатнім жыхарам Мінска. Суразмоўца згодзен, што агучны алгарытм прадастаўлення льготных крэдытаў з'яўляецца вельмі складаным і доўгім.

Як нам стала вядома, зараз у сталічнай мэрыі рыхтуецца дадатковы дакумент-інструкцыя, які будзе ювелірна абмінаць усе вострыя вуглы супярэчнасцяў з указам № 185. Разам з тым сёння сярод дольнікаў гуляюць чуткі аб тым, што гарвыканкам дазволіць

Кошты і на старое, і на новае жыллё павінны ў хуткім часе істотна зменшыцца

атрымаць ільготныя жыллёвыя крэдыты толькі першым ста грамадзянам, якія аформілі адпаведныя дакументы да пачатку красавіка.

Між іншым парадаксальна, але факт: адсутнасць ільготных крэдытаў у звычайных дольнікаў прымушае апошніх больш перабарліва падыходзіць да выбару будаўнічай арганізацыі, а інвестыцыйна-жыллёвая кампанія — згаджацца на далейшае патанненне будаўніцтва жылля.

Эксперты рынку нерухомасці ўпэўнены, што як толькі ў сферу долевага будаўніцтва хлынуць танныя грашовыя сродкі кліентаў па лініі льготных крэдытаў, то ўжо праз месяц арганізатары долевага будаўніцтва пачнуць зноў узнімаць цэны.

РАЎНЕННЕ НА АЎКЦЫЁНЫ

Праўда, у далейшым патанненні сталічных кватэр адыгравае ролю і адкрыты продаж новага жылля непасрэдна будаўнічай арганізацыяй на аўкцыёнах. Так, у апошні дзень красавіка акцыянернае таварыства "МАПІД" прадавала 25 кватэр у новым доме па вуліцы Янкоўскага. У выніку таргоў было прададзена 20 кватэр: аднапакаёўкі каштавалі каля 120 мільёнаў рублёў, двухпакаёўкі — прыкладна 160-170 мільёнаў, а трохпакаёвыя кватэры — 206 мільёнаў руб-

лёў. Квадратны метр агульнай плошчы жылля абышоўся пакупнікам у межах 1000-1100 долараў. А гэта ўжо ніжэй за рынкавы кошт. На наступным аўкцыёне, 7 мая, на продаж будуць выстаўлены кватэры МАПІДа ў новым доме па вуліцы Цімяразева, а 14 мая — зноў у доме па вуліцы Янкоўскага. Кватэры ў гэтых двух новых буйнапанельных дамах будуць прадавацца на аўкцыёнах на працягу мая і чэрвеня.

Эксперты сталічнага рынку нерухомасці ўпэўнены, што за гэты час інфармацыя аб танных новых кватэрах распаўсюдзіцца сярод вялікай колькасці патэнцыйных пакупнікоў. Даведаюцца аб гэтым і прадаўцы, якія пачнуць зноў зніжаць цэны.

Асобныя незалежныя эксперты будаўнічай галіны прадказваюць, што да восені кошт жылля ў абласных цэнтрах можа патаннець да 600-700 долараў за квадратны метр, а ў сталіцы — да 800-100 долараў.

Такі сцэнарыі сапраўды рэальны, лічыць наш суразмоўца з Мінбудаархітэктуры. Нешта падобнае ўжо было, калі ў сакавіку гэтага года ў Віцебску адна інвестыцыйная кампанія "выкінула" ў свабодны продаж каля паўсотні кватэр, у якіх квадратны метр агульнай плошчы жылля каштаваў прыкладна 570-620 долараў.

АНДРЭЙ МАХНАЧ.

Жыхары Віцебска абураюцца на тое, што на плошчы Перамогі выкарчавалі дрэвы, у тым ліку і экзатычныя канадскія елкі, пірамідальныя таполі, рэдкія віды бэзу і чаромхі. Цікава, што пасля рэканструкцыі, для якой такім варварскім чынам “вызвалілі” плошчу, тут плануецца зноў пасадзіць дрэвы. Але ўжо новыя і за дадатковыя грошы.

У рэшце рэшт справа не толькі ў грошах. Сквер на плошчы Перамогі больш за 30 гадоў быў любімым месцам адпачынку жыхароў бліжэйшага мікрараёна. Тут яшчэ немаўлятамі каталі ў калясачках сённяшніх татаў і мам, якія да нядаўняга часу прыводзілі сюды на прагулку сваіх дзетак.

Цяпер зялёны куточак у цэнтры Віцебска знішчаны, затое цэнтральная плошча горада, паводле распараджэння старшыні аблвыканкама **Аляксандра Косінца**, будзе спрэс замощана тратуарнай пліткай.

Абураныя знішчэннем дрэў, віцябляне неаднаразова звярталіся па дапамогу да журналістаў, у тым ліку і на тэлеканал АНТ. Урэшце для супрацоўнікаў дзяржаўных СМІ была арганізавана адмысловая экскурсія ў віцебскі батанічны сад, куды перасадзілі асобныя расліны, каб потым праінфармаваць грамадскасць аб тым, што любімыя дрэвы не пацярпелі, а толькі змянілі “месца жыхарства”.

Аднак пачулае ад дырэктара камунальнага прадпрыемства “Зеленбуд” **Андрэя Шырокава** не надта супакойвае.

— Нашым работнікам да-

СПАЧАТКУ ЗНІШЧЫЦЬ, КАБ ПОТЫМ... ПАСАДЗІЦЬ

Часта хочам зрабіць як лепш, а атрымліваецца як заўсёды

вялося правесці ўнікальную аперацыю па перасадцы 20-ці елак, узрост якіх складае каля пяцідзiesiąці гадоў. Вопыту перасадкі такіх старых дрэў у нас няма. Для максімальнай захаванасці карнявой сістэмы іх стараліся выкопваць з камяком зямлі каля трох метраў у дыяметры. Пасля перасадкі мы шчодро паліваем кожную елку — для гэтага штодня выкарыстоўваецца паўтоны вады. І ўсё адно нельга дакладна сказаць, што дрэвы прыжывуцца на новым месцы, — распавядае А.Шырокаў.

Журналістам паведамілі, што апрача елак з плошчы Перамогі перасадзілі ў новыя месцы яшчэ 30 кустоў. Цяпер яны мусяць упрыгожваць дваровыя тэрыторыі. Прычым, калі ў батанічным садзе “навічкам” хаця б забяспечаны прафесійны догляд, то пра астатнія

варыянты перасадкі не было сказана нічога. Ніхто таксама не ведае, куды падзеліся іншыя дрэвы і кусты, якіх у скверы было не два і не тры дзiesiąткі, а значна больш. У 1974-м, калі будавалі плошчу Перамогі, гэтыя расліны везлі з Крыма і іншых куткоў Савецкага Саюза. Адных толькі руж было некалькі гатункаў, а яшчэ коркавае дрэва, ніцяя рабіна...

Цяпер зеляніна ў горадзе не патрэбна, лічаць начальнікі? Лепш бы адрамантавалі падземны пераход пад плошчай, якому споўнілася ўжо 40 год. “Вядома, начальнікі ездзяць на машынах і туды не спускаюцца”, — з непрыхаванай крыўдай кажа Людміла Фядосаўна, жыхарка бліжэйшай “дзевяціпавярхоўкі”, вокны якой глядзяць якраз на спустошаны сквер.

Да жыхароў гэтага дома,

якія неаднаразова збіралі на плошчы стыйныя сходы, быў вымушаны прыехаць намеснік старшыні гарвыканкама Леанід Кавалёў. Але ён не змог паказаць гараджанам хаця б эскіз будучай плошчы. Па словах спадара Кавалёва, праект плошчы яшчэ толькі распрацоўваецца, і нават аб’ём патрэбных інвестыцый яшчэ не падлічаны.

Тым не менш ужо вядома, што ў якасці кампенсацыі за страту зялёных насаджэнняў гарадскі бюджэт атрымаў ад заказчыка рэканструкцыі — упраўлення капітальнага будаўніцтва — амаль 54 мільёны беларускіх рублёў. Вядома, маральны ўрон віцяблян, якія страцілі прыгожыя куткі для адпачынку, ніхто не ацэньваў.

Паводле слоў галоўнага архітэктара Віталія Дубіка, рэканструкцыя плошчы Перамогі будзе завершана да 9 траўня 2010 года. Цяпер менавіта тут, а не на плошчы Свабоды, як раней, будуць усталяваць гарадскую навагоднюю ёлку і праводзіць канцэрты. Праект рэканструкцыі дапрацоўваецца. Згодна з ім на плошчы зноў пасадзяць ружы, туі і блакітныя елкі накішталт тых, што зараз спрабуюць выжыць у батанічным садзе. Але за іншыя грошы, якіх зноў можа не хапіць на рамонт у падземным пераходзе.

Ініцыятары ўсёй гэтай, з дазволу сказаць, рэканструкцыі, пэўна, забыліся, што на двары — крыззіс.

АЛЕНА КАСКО.

Гэтая абрэвіятура азначае падзабытую цяпер Беларускую асацыяцыю рэсурсных цэнтраў. Яна ніколі не была зарэгістравана, аднак у сярэдзіне 90-х гадоў засведчыла сябе на грамадскім полі краіны шэрагам дастаткова эфектыўных праектаў і здабыткаў.

А далей для яе, як і ўвогуле для недзяржаўнага грамадскага сектара, праз уладны ціск і шматлікія адміністрацыйныя перашкоды настаў перыяд

ЖЫВЕ БАРЦ!

практычнага занябання. Наглядальнікам, дасведчаным у справах так званых “трэцяга сектара”, здавалася, што БАРЦ сваё аджыў і пра яго можна забыцца. Памыліліся ўсе, хто так думаў.

2 траўня ў Магілёве адбыўся справядзачна-арганізацыйны сход гэтай нефармальнай арганізацыі, на які з’ехалася больш за 20 прадстаўнікоў з усіх рэгіёнаў краіны. Адмет-

ным было тое, што, так бы мовіць, ветэранаў БАРЦа сярод іх можна было лёгка пералічыць на пальцах адной рукі. У структуры, як высветлілася, цяпер шмат новых людзей, якія далучыліся апошнім часам да ініцыятывы праз сваю актыўную грамадскую дзейнасць і ўмела наладжаныя кантакты з замежнымі донарскімі арганізацыямі. Дыскусія, што мела месца на

сходзе, найперш аналізавала метадыку, досвед і стратэгію выхаду пэўных грамадскіх ініцыятыў і праектаў, якія дапамагаюць усталяванню ў краіне дэмакратыі і ўмацаванню незалежнасці, на інвестыцыйныя крыніцы (як у Беларусі, так і па-за яе межамі) з мэтай абмену, калі казаць шчыра, сваіх ідэй і прапаноў на сродкі для іх ажыццяўлення. У выйгрышы будуць усе, калі ў нашай краіне ўсталяюцца цывілізаванасць, мараль і свабода.

ГЕНАДЗЬ ВОЙТАЎ.

ПРАКТЫЧНЫ РОЗУМ І ПРАКЛЯТЫЯ ПЫТАННІ

Развагі наконт “Як?” — новага цыкла эсэ
Сяргея Дубаўца на Радые Свабода

Некалі, у самы разгар “перастройкі”, у тыднёвіку “Літаратура і Мастацтва” разгарнулася палеміка. У рамках яе газета апублікавала, у прыватнасці, ліст вядомага публіцыста. Імя яго тут згадваць не буду, бо сутнасць палемікі з адлегласці часу падаецца не надта істотнай. Аўтар таго ліста рэзка крытыкаваў як усіх палемістаў, так і пазіцыю рэдакцыі. У адказ “ЛіМ” надрукаваў рэдакцыйны артыкул пад назвай “Як жыць, Іван Іванавіч?” (імя аўтара замяняю на ўмоўнае). Многім тады, у тым ліку і мне, назва падавалася дасціпнай. Іронія тут відавочная. “Як жыць, Леў Мікалаевіч?” — так пачыналіся шматлікія лісты, што атрымліваў на пачатку мінулага стагоддзя граф Леў Талстой з усіх куткоў Расійскай імперыі і з-за яе межаў. Але ж іронія, на сённяшні погляд, падаецца тут недарэчнай.

Тэорыя непраціўлення злу гвалтам, пра якую казаў Талстой, амаль забытая. Хаця Махатма Гандзі, які прапаведваў тую самую тэорыю, грунтуючыся на тым, што непраціўленне павінна быць актыўным і салідарным, шмат чаго дамогся для Індыі. А вось у Расіі “гандызм” не прывіўся. Насуперак “люстэрку расійскай рэвалюцыі”, як назваў Талстога Ленін, правадыр пралетарыяту лічыў, што ведае адказы на ўсе пытанні. Напрыклад, “Как организовать социалистическое соревнование?”, “Как нам

реорганизовать рабкрин?” і не саромеўся вырашаць усе праблемы гвалтам.

У выніку такой марксісцка-ленінскай філасофіі расійскі народ (як, на жаль, і беларускі, і іншыя, што склалі “новую гістарычную супольнасць” савецкіх людзей) апынуўся ў глыбачэзнай яміне, выкараскацца адкуль дагэтуль не можа.

Прычым размова тут не пра эканамічнае ці сацыяльна-палітычнае вымярэнне гэтай гістарычнай яміны, а пра маральнае.

Паводле афіцыйнай статыстыкі, сёння 60 адсоткаў насельніцтва Беларусі з’яўляюцца актыўнымі вернікамі, ходзяць у царкву. З іх 80 адсоткаў — праваслаўныя і каля 12 — каталікі. Насамрэч, самі святары, як скажаў у адной тэлеперадачы вядомы рэлігіязнаўца Віктар Адзіночанка, не вераць у гэтыя лічбы. Паводле даных МУС РБ, сёлета ў ноч на праваслаўны Вялікдзень храмы наведалі звыш 900 тысяч чалавек — прыкладна кожны дзесяты жыхар краіны (за выключэннем састарэлых і цяжка хворых). У параўнанні з Заходняй Еўропай вельмі шмат. Але ж праз 9 дзён усе тыя праваслаўныя людзі, што ўдзельнічалі ў велікоднай імшы, паехалі на могілкі, дзе паклалі на магілы продкаў яйкі, яблыкі, цукеркі, паставілі келіхі з віном ці гарэлкай, самі пілі і елі, у поўнай адпаведнасці з паганскімі звычаямі. То бок, паводле прафесара Адзіночанкі, мы маем справу з

дваяверствам. (Вось вам і дзве душы, і шмат чаго яшчэ дваістага ў беларусаў.)

І гэта яшчэ не самае горшае. Пераважная большасць людзей карыстаецца ў жыцці зусім не маральнымі заветамі, а выключна практычным розумам. Яго яшчэ называюць “спрытным”, альбо зусім проста — хітрасцю. Гэтая самая хітрасць дае магчымасць жыць у сучасным грамадстве і нават пачувацца няблага. З дапамогай спрытнага розуму, ці, калі хочаце, разважнага сэнсу можна ўзбіцца на вялікія грошы, можна купіць хату, нават дзве, аўтамабіль, выгада на ажаніцца, не сварыцца з начальствам альбо з цешчай, выправіць дзяцей вучыцца на філфак БДУ (вывучаць перспектывную кітайскую мову) альбо за мяжу. Толькі ён, гэты розум, не дае адказу на пытанні “як адбыцца?”, “як бараніцца?”, “як верыцца?”.

Гэта я цытую некалькі назваў эсэ Сяргея Дубаўца “Як?”. Ёсць у яго і эсэ “Як хітраваць?”, чытанне якога і спарадзіла, уласна кажучы, вышэй згаданы абзац.

Было б памылкай меркаваць, што аўтар ведае дакладныя адказы на ўсе пытанні і можа навучыць астатніх, як жыць. Гэта не зборнік інструкцый. І не пералік біблейскіх ісцін. Не абавязкова згаджацца з усімі прапанаванымі адказамі, але ўжо тое, што публіцыст задаецца так званымі адвечнымі

Дыялог з Богам шмат хто з нас успрымае занадта проста

пытаннямі альбо глядзіць на актуальныя пытанні сучаснасці праз іх прызму, заслугоўвае павагі. Павагі яшчэ большай, калі ўлічыць, што згаданымі пытаннямі наша грамадства сёння не задаецца, не хоча іх чуць, а тым больш шукаць на іх адказ. Але яны абавязкова паўстануць (ужо стаяць) перад краінай, перад нацыяй, перад кожным з нас.

“Без мяне народ няпоўны”, — казаў некалі Андрэй Платонаў. Такім чынам пісьменнік хацеў падкрэсліць сваю лучнасць з народамі. Але ж кожны народ не толькі будзе няпоўным: яму папросту наканавана знікнуць, калі няма каму будзе задаваць пытанні “як?”.

Беларускі народ не адбудзецца і не стане паўнаўдасным, пакуль не ўсвядоміць сам сябе і не адкажа сабе на шмат якія пытанні. У тым ліку і на тыя, што ставіць перад намі Сяргей Дубавец.

Зрэшты, чытаючы “Як?”, кожны можа прапанаваць свой адказ. Але для гэтага трэба, бадай, выканаць адну ўмову — адказ павінен быць сфармуляваны нагэтулькі ж адважна і шчыра, як аўтар ставіць пытанні.

МАКСІМ ПЕШКА.

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЭРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСІІ,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСІЮ ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**